

Handläggare: Lena Skott
Telefon: 508 20 032

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Nationella minoriteter och minoritetsspråk. Förslag till åtgärdsplan för Stockholms stad - svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningens tjänsteutlåtande återopas som svar till kommunstyrelsen.

BrittMarie Kyndel
T.f. Stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen har utarbetat ett förslag till åtgärdsplan för Stockholms stad som anger hur stadens nämnder ska arbeta för att följa den nya lagstiftningen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Åtgärdsplanen fokuserar på de skyldigheter staden har som del i förvaltningsområdet för finska. Varje nämnd ansvarar för att organisera sin verksamhet på ett sådant sätt att det finns beredskap och rutiner för att bemöta önskemål från enskilda att använda finska språket.

Förvaltningen är i huvudsak positiv till förslaget om åtgärdsplan för staden avseende nationella minoriteter och minoritetsspråk. Åtgärdsplanen innehåller flera insatser som bidrar till att staden kan svara upp mot lagens intentioner. Förvaltningen anser dock att det finns delar i åtgärdsplanen som kan förtydligas, bland annat vad gäller kartläggningen av språkkunskaper.

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats inom ekonomiavdelningen i samråd med övriga avdelningar.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet "Nationella minoriteter och minoritetsspråk. Förslag till åtgärdsplan för Stockholms stad" till bland annat samtliga stadsdelsnämnder. Synpunkter på remissen ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 14 april 2010. Remisstiden har förlängts till den 23 april. Remissen bifogas.

Remissen i korthet

Den 1 januari 2010 trädde en ny lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk i kraft vilken ersätter lagarna om rätt att använda samiska, finska och meänkieli hos förvaltningsmyndigheter och domstolar. Med nationella minoriteter avses judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar och de nationella minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli.

Ett förstärkt minoritetsskydd gäller idag för finska, samiska och meänkieli i ett antal kommuner i Norrbotten, vilka utgör förvaltningsområden för dessa språk. Den nya lagen medför att förvaltningsområdena utvidgas och bland annat kommer Stockholms stad att ingå i förvaltningsområdet för finska språket. Detta innebär att enskilda har rätt att använda finska i kontakterna med staden. Enskilda har även rätt att använda samiska och meänkieli, under förutsättning att ärendet kan handläggas av personal som behärskar språket. Lagen innehåller också mer specificerade bestämmelser om vissa skyldigheter inom förskoleverksamhet och äldreomsorg.

Varje nämnd ansvarar för att inom sitt verksamhetsområde vidta åtgärder för att uppfylla lagens intentioner. Riktlinjerna i åtgärdsplanen fokuserar på de skyldigheter staden har som del i förvaltningsområdet *finska* och vad som omgående behöver vidtas med anledning av detta. I lagen används begreppet förvaltningsmyndigheter, vilket är att jämställa med stadens nämnder.

Varje nämnd ansvarar för att organisera sin verksamhet på ett sådant sätt att det finns beredskap och rutiner för att möta önskemål från enskilda att använda finska språket. I åtgärdsplanen föreslås bland annat att nämnderna ska kartlägga personalens språkkunskaper i främst finska, men även samiska och meänkieli.

Växel och andra som ska lotsa medborgarna rätt bör på lämpligt sätt informeras om var sådan språkkunnig personal finns. Nämnden kan begränsa servicen på finska till vissa tider och platser då det finns tillgång till tolk eller språkkunnig personal. Detta bör i så fall tydligt anges i olika informationskanaler till allmänheten.

Nämnderna ska inventera var det finns särskilda förskolor eller avdelningar för finsktalande barn och bedöma om det finns behov av ytterligare enheter med finsk inriktning. Inom äldreomsorgen ska äldregruppen inventera vilka utförare som har personal som talar finska, meänkieli och samiska.

”Jämför service” på stadens hemsida bör utvecklas så att det går att hitta förskolor respektive utförare inom äldreomsorg med finsk inriktning. Kontaktcenter Stockholm ska ha tillgång till finsktalande personal som kan vara behjälplig inom förskole- respektive äldreomsorg. Staden föreslås informera på sin hemsida och i lokaltidningarna om den nya lagen samt stadens medarbetare genom bland annat intranätet och i S:t Eriksnytt.

Nämnderna ska vidare överväga på vilket sätt samråd ska ske med de nationella minoriteterna i frågor som berör dem. En kartläggning ska genomföras (via föreningar, församlingar m.m.) av i första hand den finska minoritetens situation och behov på det lokala planet.

Det är viktigt att beakta behovet av personal som behärskar ovan nämnda språk vid rekryteringar, särskilt när det gäller sådana funktioner inom staden som ska lotsa medborgarna rätt inom staden, till exempel växel och Kontaktcenter.

Regeringen har avsatt drygt 80 miljoner kronor för reformen. Kommuner och landsting som ingår i förvaltningsområden för finska, meänkieli samt samiska får statsbidrag som är föranledda av rättigheterna i den nya lagen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är i huvudsak positiv till förslaget om åtgärdsplan för staden avseende nationella minoriteter och minoritetsspråk. Åtgärdsplanen innehåller flera insatser som bidrar till att staden kan svara upp mot lagens intentioner. Förvaltningen lämnar i det följande sina synpunkter på remissen.

Tolk kan vara en bra väg för kommunikation då ärenden så kräver och inte språkkompetensen finns hos den egna personalen. Det är bra att detta framhålls i

åtgärdsplanen, liksom att nämnden får bestämma särskilda tider och särskild plats för att ta emot besök av enskilda som talar finska samt ha särskilda telefontider.

Förvaltningen har finskspråkig personal inom såväl administration som äldreomsorg och förskola och bör svara upp mot lagens intentioner att ha beredskap för att kunna bemöta önskemål från enskilda att använda finska språket. Inom äldreomsorgen finns finstalande medarbetare inom beställarenheten och hos utförare. En närmare inventering och dokumentation av personalens språkkompetens kommer att genomföras för bättre överblick.

Det är väldigt liten efterfrågan på finskspråkig förskoleverksamhet i stadsdelen och i dagsläget finns ingen helt finskspråkig förskola eller avdelning. Förvaltningen har dock, efter en nyligen genomförd kartläggning, en god överblick över tillgången på finskspråkig förskolepersonal.

När det gäller bedömningar i stadsdelsförvaltningarna om behov av att inrätta ytterligare enheter med finsk inriktning ser förvaltningen fördelar med att samverka mellan stadsdelar. Det är inte motiverat av ekonomiska skäl med för små verksamheter. Fördelarna med samverkan mellan stadsdelar kan lyftas fram i åtgärdsplanen. Det bör också förtydligas i avsnittet om äldreomsorg att motsvarande behovsbedömning som inom förskoleverksamheten ska ske, och om det ska ske av äldrenämnden eller stadsdelsnämnderna. (Att behovet ska bedömas av ytterligare platser med finsk inriktning inom äldreomsorgen beskrivs i själva tjänsteutlåtandet, sid. 2 och 4 men framgår inte med tydlighet i åtgärdsplanen.) Staden bör därutöver definiera vad som krävs för att verksamheten ska få göra anspråk på att "hela eller delar av verksamheten bedrivs på finska".

När det gäller språkinventeringen på förskolor bör det tilläggas att stadsdelsnämnderna ansvarar för kartläggning på de kommunala förskolorna och utbildningsförvaltningen på de enskilt drivna förskolorna.

En inventering av språkkunskaper, såsom föreslås i åtgärdsplanen, kommer inte att vara aktuell över en längre tid. En normal personalomsättning medför att kartläggningen så småningom blir inaktuell. Därför bör det förtydligas i åtgärdsplanen att kartläggningarna ska ske med viss rimlig periodicitet och hållas uppdaterade för såväl den egna organisationen som allmänheten.

Det finns förmodligen svårigheter för den enskilda förvaltningen att bedöma om språkkunskaperna hos personalen är tillräckliga. Förvaltningen har inte kompetens att bedöma detta utan det måste rimligtvis byggas på medarbetarens egen

bedömning, vilket bör framgå i åtgärdsplanen. En extra merit i det sammanhanget är också medarbetarens kunskap om förvaltningens verksamheter.

I åtgärdsplanen beskrivs inte någon samordning och uppföljningsansvar på ett övergripande plan i staden för uppföljning av åtgärdsplanens efterlevnad. Det framgår inte heller någon strategi för hur statsbidraget i reformen ska fördelas.

Bilagor

Nationella minoriteter och minoritetsspråk; förslag till åtgärdsplan för Stockholms stad – remiss från kommunstyrelsen.